

TARTU ÜLIKOOL

Eesti Teadusagentuur
Estonian Research Council

Ürituste ja tavakülastajate reisikauguste hindamine mobiilpositsioneerimise andmetega

Kati Nilbe

TÜ inimgeograafia doktorant

07.03.2013

- **Nilbe, K., Ahas, R., Silm, S. (201x).** Evaluating the Travel Distances of Events and Regular Visitors using Mobile Positioning Data: The case of Estonia. *Journal of Urban Technology.*

Töö eesmärk

- Kas üritusi külastavate välituristide külastuskaugused ***erinevad*** tavaturistide külastuskaugustest?
- Kuidas ***mõjutavad*** ürituste ja tavakülastajate reise kaugust reisi toimumise aeg, reisi kestus, külastuskordade arv, naasmine Eestisse ja sihtkohasisene liikumine?

TARTU ÜLIKOOL

Teoreetiline taust

Üritused ja üritusturism

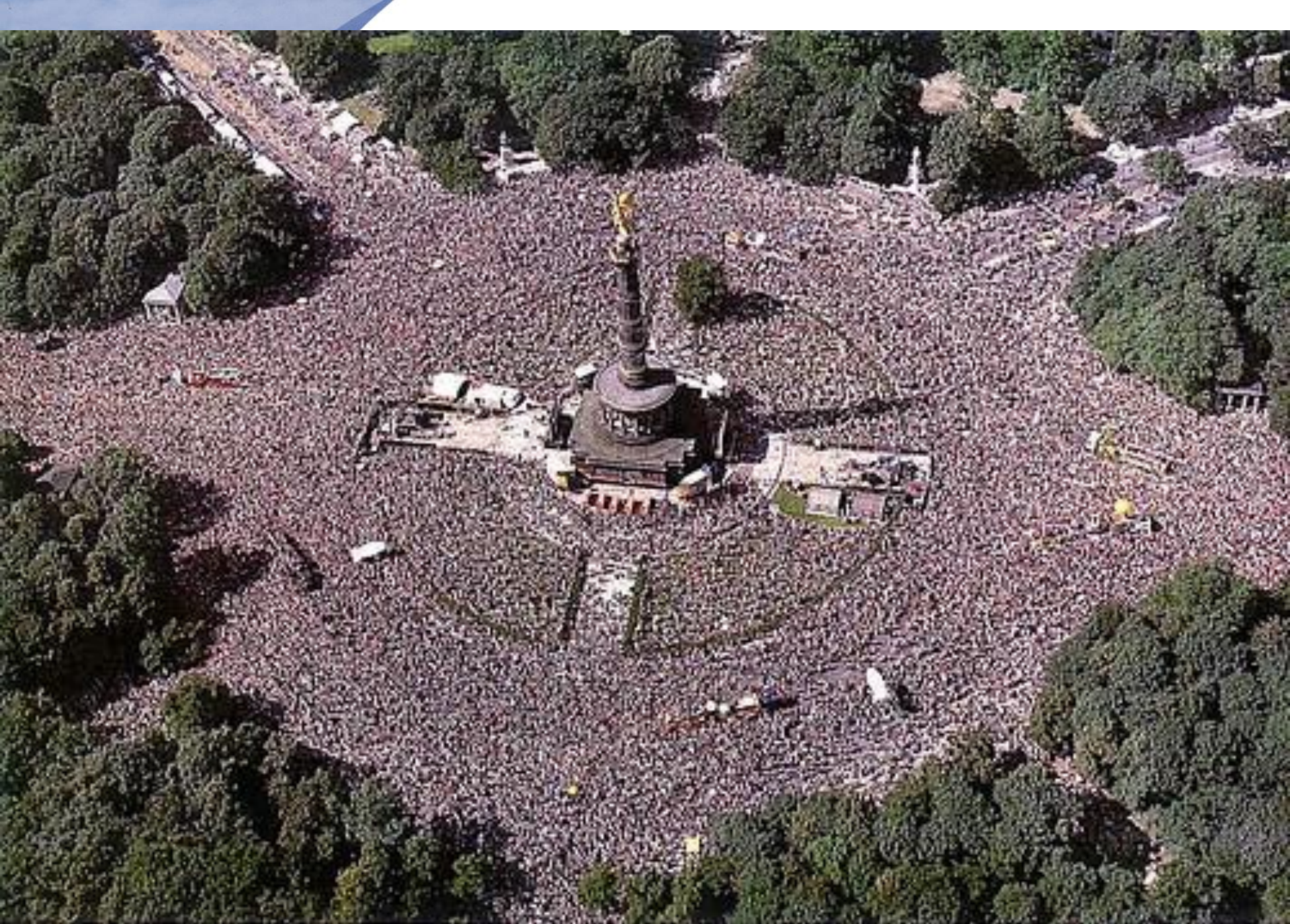
Üritused on ajalis-ruumilised nähtused, mis erinevad teineteisest oma **unikaalse** tegevuspaiga, inimeste ja korralduse poolest (Getz 2005, 404); on **piiratud kestvusega** ja ühekordsed või korduvad (Ritchie 1984) ning korraldatud **konkreetses eesmärgi** saavutamiseks (Jago & Shaw 1998)

Üritusturism (või ka üritustööstus) on kasvav **globaalne äritegevus** (Shone and Parry, 2004; Damster et al., 2005; Berridge, 2007), mis erineb tavapärasest turismitööstusest vaid eesmärkide poolest.

Varasem uuritus ja olulisus

- Keskendutakse ainult kas tavakülastajate (Becken and Schiff, 2011; Orellana et al 2012) või väga vähesel määral ka ürituste külastajate (Lee, Crompton 2003; Getz, Andersson 2010) liikumismustrite uurimisele, kuid mitte omavahelisele võrdlusele.
- Üritused kui ajutised, mõjualaga riskikolded
- Ürituste ja nende külastajaskonna tundmaõppimine (käitumismustrid, eripärad)

Reisikaugust mõjutavad tegurid

Külastaja **motivatsioon** on igasugusel tegevusel liikumapanevaks jõuks (Crompton, 1979; Iso-Ahola, 1982). **Reisikäitumist** võivad mõjutada (Graefe, 2008; Getz and Andersson, 2010):

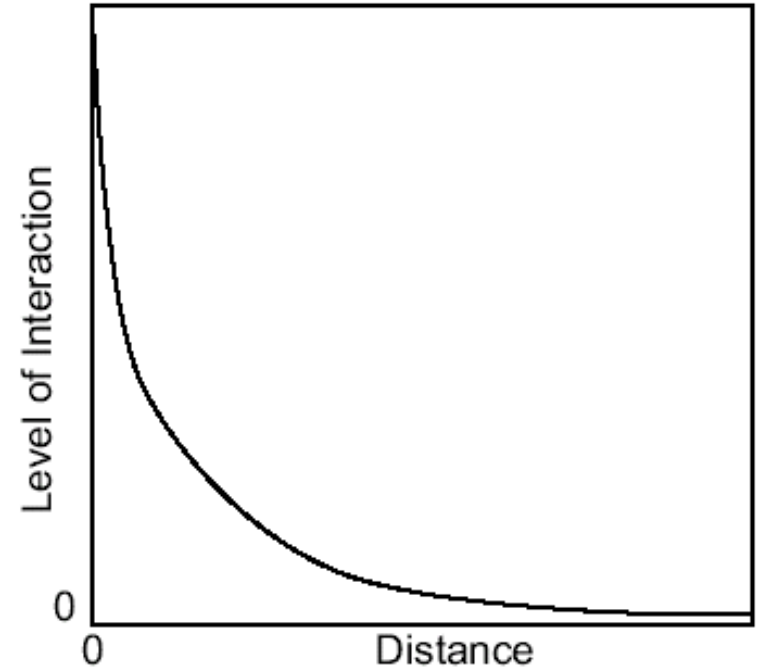
- reisija profiil
- toodete ja teenuste spetsiifilisus
- piirkonna ja keskuse atraktiivsus ning kättesaadavus
- mitme-eesmärgilised reisid
- reisimine osa rekreatsioonilisest kogemusest
- hooajalisus

Distance decay effect

Kaugus on geograafiliselt limiteeriv tegur ning see mõjutab olulisel määral inimeste liikumist objektide vahel, tarbimist ja suhtlust (Olsson 1970).

"Everything is related to everything else, but near things are more related than distant things"

(Tobler 1970)

Mobiilpositsioneerimise andmed

- EMT *roaming* teenust kasutavad väliskülastajad
- Kõnetoimingud
- Period: 2006 – 2009
- Ürituste külastajad vs tavakülastajad

Ürituste külastajad

- Andmebaasist tuvastati kokku 145 üritust ning **119 288** ürituse külastust.

Tavakülastajad

- Väliskülastajad, kes ei sooritanud tuvastatud ürituste piirkondades vastaval kuupäeval ühtegi kõnetoimingut.
- Juhuvalimiga 50 000 külastust aasta kohta
- 136 külastaja päritolu teadmata => analüüsi jäi **199 859** tavakülastust.

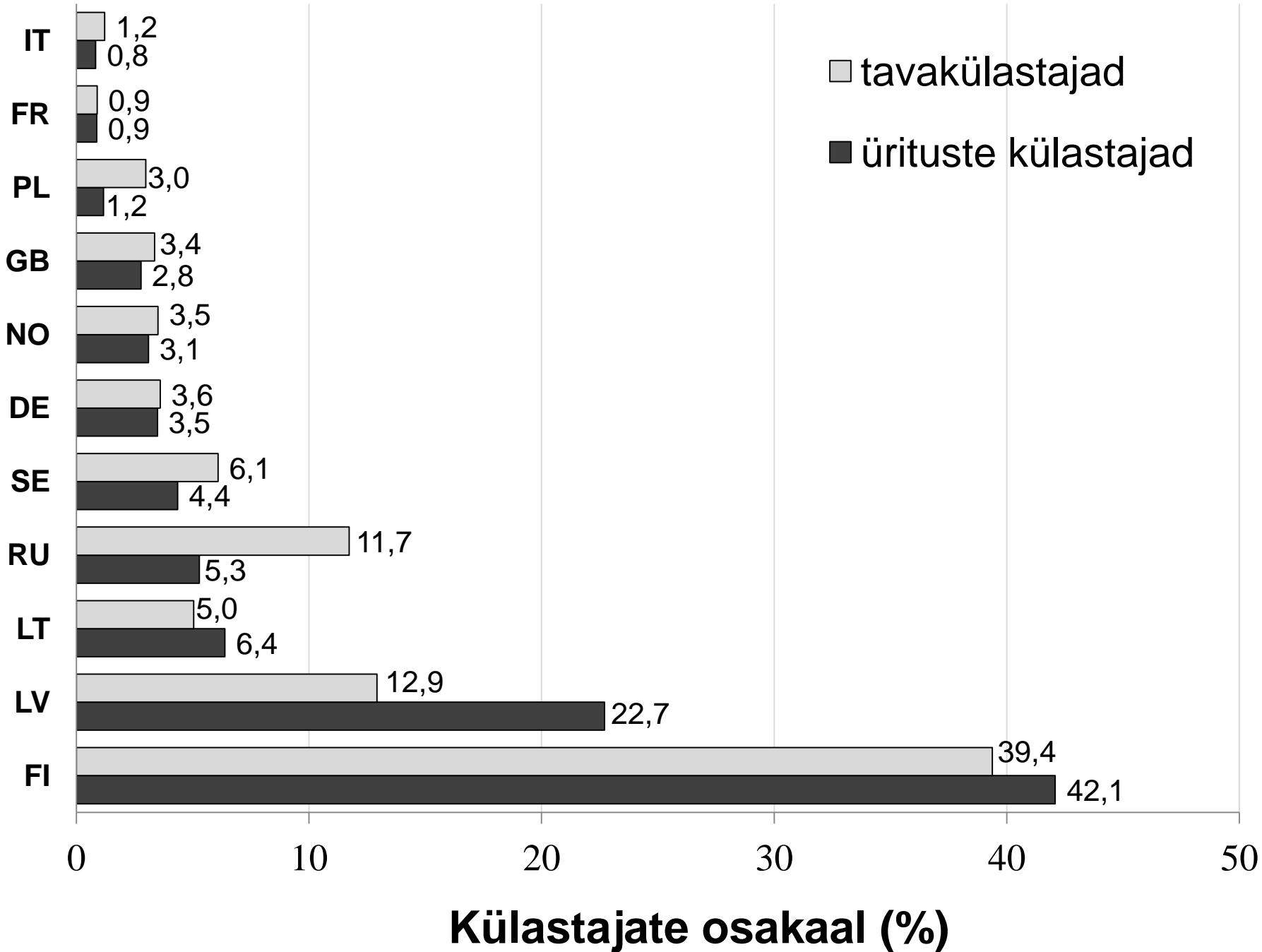
- **t-test**
- **lineaarne regressioonanalüüs**
  - *sõltuv tunnus* – reisipikkus (km) Tallinna ja reisija päritoluriigi pealinna vahel
  - *sõltumatud tunnused*
    - aeg;
    - külastuse kestus (päeva);
    - külastuskord (esmane või korduv);
    - kordi tagasi tulnud 2 aasta jooksul peale reisi
    - teiste Eesti piirkondade külastus (jah/ei)

Tulemused

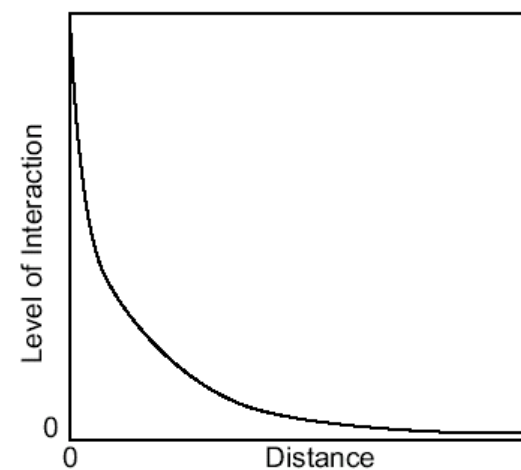
*Distance decay ja keskmised
reisipikkused*

Päritolu

- Enam kui pooled ürituse külastajad (74%) ja tava-külastajad (70%) olid pärit **naaberriikidest**.
- **Mujalt Euroopa riikidest** saabus Eestisse 28% tavakülastajaid ja 20% ürituse külastajaid.
- **Mujalt maailmast** saabus mõlemal juhul märkimisväärselt väike osa külastajaid (tavakülastajaid 2% ja ürituste külastajaid 1%).

*** p<0,01	Ürituste külastajad (km)	Tava- külastajad (km)	Keskmiste reisikauguste erinevus (km)
Külastuse tüüp	531,18	699,77	-168,59***
Aeg			
Suvi	548,37	867,91	-319,54***
Sügis	413,64	631,04	-217,4***
Talv	589,05	582,36	6,69
Kevad	472,26	603,38	-131,12***
Kestus			
1 päev	488,06	694,14	-206,08***
2-5 päeva	518,41	700,92	-182,51***
Üle 5 päeva	664,05	754,56	-90,51***

TARTU ÜLIKOOL

*Reisipikkust mõjutavad
tegurid*

Ürituste küllastajad reisivad kõige kaugemale talvel, tavaküllastajad aga suvel

	Ürituste küllastajad		Tavaküllastajad	
	B	Sig.	B	Sig.
Reisi aeg				
Suvi	0		0	
Sügis	-51,4	***	-187,7	***
Talv	73,4	***	-220,6	***
Kevad	-48,0	***	-224,5	***

*** p<0,01

	Ürituste külastajad		Tavakülastajad	
	B	Sig.	B	Sig.
Eelnev külastus				
Esmakordne	0		0	
Korduv	-315,6	***	-329,2	***
Naasmine Eestisse				
Ei ole tagasi tulnud	0		0	
On tagasi tulnud	-290,2	***	-252,3	***
Reisimine mujal Eestis				
Ei külastanud teisi kohti	0		0	
Külastasid teisi kohti	-35,5	***	-81,8	***
R square adjusted	0,071		0,047	
N	119 288		199 859	

*** p<0,01

- Ürituste külastajad saavad Eestisse lähemalt kui tavakülastajad. Varasemate uuringute kohaselt on ürituste külastajad motiveeritumad kaugemale reisimiseks (Getz & Andersson, 2010).
- Mõlema külastajagrupi puhul kehtib *distance decay* printsiip (ligi 2/3 külastajatest naaberriigist, vt ka McKercher, 2008).

- Kahe külastajagrupi reisipikkused **erinevad aastaegade lõikes**, kusjuures ürituste külastajad reisivad kaugemale hooajavälisel perioodil ehk talvel (ürituste eesmärk täidetud).
- **Ülejäänud tunnuste puhul trendid sarnased:**
  - Külastajad, kes reisivad kaugemalt, püsivad ka sihtkohas kauem (nt „kord-elus“ võimalus)
  - Lähemalt pärit külastajad on Eestisse 2 aasta jooksul tagasi tulnud (vt Tobler I seadus)
  - Esmakordsed külastajad on pärit kaugemalt kui korduvkülastajad (traditsioon, kogukonnatunne)
  - Kaugemalt pärit külastajad ei liigu mujale Eestis (üritus ise, väliseestlased, infopuudus ja kättesaadavus)

TARTU ÜLIKOOL

Tänan! Küsimusi?

kati.nilbe@gmail.com